

KAKO POSLOVATI S HRVAŠKO PO VSTOPU V EU?

Pravni vidiki vstopa na tuje trge

Marko Djinović, direktor Pravne službe GZS

Kako poslovati s Hrvaško po vstopu v EU, GZS, 28. marec 2013

Agenda

- ⇒ **Uvod v sklepanje pogodb z mednarodnim elementom**

- ⇒ **Nekatere pravne oblike internacionalizacije poslovanja**
  - Posredniška pogodba

  - Trgovsko zastopanje (agencija)

  - Licenčna pogodba

  - Mednarodna distribucija

  - Mednarodna prodajna pogodba

Uvod v sklepanje pogodb z mednarodnim elementom

- ⇒ Poslovanje = tveganje
- ⇒ Mednarodno poslovanje = TVEGANJE
- ⇒ Cilj: tveganje↓, koristi↑
- ⇒ Preventiva:
  - predhodna analiza partnerja (bonitetna ocena)
  - Ocena deželne tveganja (*country risk*)
  - postavitve realnih ciljev in okvirjev sodelovanja
- ⇒ Izbira “prave poti” (izbira ustrezne pravne oblike)
  - ⇒ **Pogodba = instrument za alokacijo rizikov med strankama**
    - “pogodba naj bo ravno prav tesna oz. ohlapna”

Uvod v sklepanje pogodb z mednarodnim elementom

➔ Relevantna vprašanja:

- *Izbira merodajnega prava (choice of law)*
- *Mednarodna pristojnost (choice of forum)*

Uvod v sklepanje pogodb z mednarodnim elementom

➔ Merodajno pravo

- Avtonomija strank

Pr. 2: “The legal relationships of the parties shall be governed by German law with the inclusion of the United Nations Convention of 11 April 1980 on Contracts for the International Sale Of Goods.”

- Kaj če pravo ni dogovorjeno?

Uredba (ES) št. 593/2008 Evropskega parlamenta in Sveta Evropske unije z dne 17. junija 2008 o pravu, ki se uporablja za pogodbeno obligacijska razmerja (**Uredba Rim I**).

- Zakaj temu vprašanju posvetiti posebno pozornost?

Uvod v sklepanje pogodb z mednarodnim elementom

➔ Mednarodna pristojnost

- Dogovor o pristojnosti

Pr.1: “Any controversy, dispute, or claim arising out of or relating to this contract, or the breach, termination or invalidity thereof, shall be finally settled by a panel of three arbitrators or a sole arbitrator appointed in accordance with the Rules of Arbitration of the Permanent Court of Arbitration attached to the Chamber of Commerce and Industry of Slovenia.”

- Kaj če pristojnost ni dogovorjena?

Uredba Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (**Uredba Bruselj I**).

- “Ukrajinski primer”

Uvod v sklepanje pogodb z mednarodnim elementom

➔ Pravni viri

- Pogodba (“*zakon med strankama*”) + splošni pogoji

- Trgovinski običaji

Incoterms 2010, URDG 758, EPO 600...

- Praksa vzpostavljena med strankama

Nekatere pravne oblike internacionalizacije poslovanja

POSREDNIŠKA POGODBA:

- ➔ Dejavnost pospeševanja sklepanja drugih trgovinskih poslov
- ➔ Najpogostejše je posredovanje pri nakupu oz. prodaji blaga ali storitev. Poznamo pa tudi zavarovalne, transportne, pomorske, turistične, hipotekarne, posojilne, nepremičninske posrednike in *ad hoc* posrednike, ki se ne ukvarjajo z neko dejavnostjo.
- ➔ Posrednikova osnovna naloga je, da ***si prizadeva najti in spraviti v stik z naročiteljem osebo, ki se bo z njim pogajala za sklenitev določene pogodbe***
- ➔ Razlika med trgovskim zastopnikom in posrednikom: ***posrednik*** nastopa **v svojem imenu in za svoj račun**, ***trgovski zastopnik*** pa **v imenu in za račun naročitelja**.

Nekatere pravne oblike internacionalizacije poslovanja

TRGOVSKO ZASTOPANJE (AGENCIJA):

- ⇒ deluje **v imenu oz. za račun naročnika** (drugače kot distributer: kupuje blago za lasten račun in prodaja v svojem imenu) → **S 3. osebami ni v pravnem razmerju**

- ⇒ Ustrezno na začetku prodora na tuji trg

- ⇒ Relativno majhno tveganje, stroški zagona
  - Naročnik vloži manj sredstev kot bi jih sicer, ker mu prodor s proizvodi na tuji trg omogoči zastopnik z lastno prodajno mrežo, z znanjem o trgu, običajih ter navadah končnih kupcev.
  - Zastopnik prodaja izdelke, ki na trgu še niso uveljavljeni, tako da se ukvarja s trženjem in iskanjem kupcev

Nekatere pravne oblike internacionalizacije poslovanja

TRGOVSKO ZASTOPANJE... nadaljevanje:

- ➔ Trajno (odpovedni roki...) in zaupno razmerje - skrb za naročiteljeve interese (varstvo poslovne skrivnosti, dobrega imena...)

- ➔ **Izbira zastopnika**
  - poznavanje trga
  - Ni pomembno, koliko finančnih sredstev imajo, temveč koliko poslovnih in prodajnih zvez imajo
  - sedež bodočega zastopnika v kraju z dobrimi prometnimi povezavami in komunikacijami (pristanišča ipd.)
  - ali na novi trg postaviti novega zastopnika ali bo ta trg prevzel že delujoč zastopnik (velikost trga) ipd.

Nekatere pravne oblike internacionalizacije poslovanja

LICENČNA POGODBA:

- ➔ Z licenčno pogodbo se
  - dajalec licence zavezuje, da bo pridobitelju licence v celoti ali delno ***odstopil pravico izkoriščanja patentiranega izuma, tehničnega znanja in izkušenj (know-how), znamke, vzorca ali modela,***
  - Pridobitelj licence pa se zavezuje, da mu bo za to plačal ***licenčnino.***
- ➔ **Prednosti** za dajalca:
  - Ni potrebno vlagati kapitala v tuji državi
  - Ne nosi ekonomskega rizika neuspeha produkta na tujem trgu
- ➔ **POZOR:**
  - Dajalec licence odgovarja pridobitelju licence za **tehnično izvedljivost in tehnično uporabnost** predmeta licence

Nekatere pravne oblike internacionalizacije poslovanja

LICENČNA POGODBA... nadaljevanje:

- ➔ **Izključna vs. neizključna licenca** (v dvomu neizključna)
- ➔ Če je dogovorjena **izključna** licenca,
  - ne sme dajalec licence v nobeni obliki sam izkoriščati predmeta licence,
  - in v mejah prostorske veljavnosti licence tudi ne prepustiti tega komu drugemu.
- ➔ Trajanje pogodbe je omejeno na trajanje pravice industrijske lastnine (npr. patent 20 let)

- **Kontrolni mehanizmi za zagotavljanje kakovosti proizvoda proizvedenega po licenci**
- Vprašanje **podlicenciranja** (nadzor nad kriteriji) – urediti v pogodbi

Nekatere pravne oblike internacionalizacije poslovanja

MEDNARODNA DISTRIBUCIJA:

- ⇒ Učinkovit način ponudbe proizvodov na tujem trgu

- ⇒ Predstavlja **dolgoročen okvir** (“*master agreement*”) za sklepanje prodajnih pogodb v prihodnosti:
  - Dobavitelj podeli distributerju pravico - “privilegij” da edini na določenem teritoriju prodaja njeno blago
  - Distributer se zaveže, da bo tovrstno blago dobavljal samo od dobavitelja
  - Distributer skrbi za reklamo, zaščito industrijske lastnine...

Nekatere pravne oblike internacionalizacije poslovanja

MEDNARODNA DISTRIBUCIJA... nadaljevanje:

⇒ RAZLIKA od agencijske pogodbe:

- Distributer ni zastopnik – blago kupi od dobavitelja in ga prodaja **v svojem imenu, za svoj račun in nevarnost**
- Dobiček distributerja je **razlika v ceni**, plačilo zastopnika pa je provizija
- Pri trgovskem zastopanju s sklenitvijo pogodbe nastane pravno razmerje med naročnikom in 3. osebo (kupcem), pri distribuciji pa **med dobaviteljem in kupcem ne nastane pravno razmerje**
- Prednost distribucije: **distributer ne nosi rizika neplačevitosti tujih kupcev**

Nekatere pravne oblike internacionalizacije poslovanja

MEDNARODNA PRODAJNA POGODBA:

- Osnovni – temeljni instrument mednarodne trgovine
- Velike razlike pravne ureditve prodajne pogodbe v posameznih državah → Potreba po unifikaciji pravil
- Pomen poznavanja enotnega prodajnega prava – **Konvencija ZN o pogodbah o mednarodni prodaji blaga** – *UN Convention on the International Sale of Goods (CISG)* (pravna podlaga večine mednarodnih prodajnih pogodb):
  - Pomen CISG (74 DČ, 2/3 svetovne trgovinske menjave)
  - Mednarodni element
  - **Neposredna uporaba CISG** (sedeža v državah članicah, primer: Italijanski prodajalec in Slo kupec)
  - **Uporaba CISG na podlagi pravil MZP** (primer: Slo prodajalec in angleški kupec)

Nekatere pravne oblike internacionalizacije poslovanja

MEDNARODNA PRODAJNA POGODBA... nadaljevanje:

⇒ Dogovor strank o uporabi CISG: PRIPOROČAMO

Pr.1: "The legal relationships of the parties shall be governed by German law with the inclusion of the United Nations Convention of 11 April 1980 on Contracts for the International Sale Of Goods."

⇒ Izključitev uporabe CISG (opting-out): NE PRIPOROČAMO

Pr.2: "The legal relationship between the parties shall be governed exclusively by the laws of the Federal Republic of Germany, under exclusion of the conflict of law rules and the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG) of April 11, 1981."

Nekatere pravne oblike internacionalizacije poslovanja

MEDNARODNA PRODAJNA POGODBA... nadaljevanje:

⇒ **Trgovinske klavzule INCOTERMS 2010**

- Dobava (kraj, čas)
- Razporeditev blagovnih stroškov (prevoz, zavarovanje, nakladanje, uvoz, izvoz, razkladanje ipd.)
- Prehod nevarnosti naključnega uničenja in poškodovanja

Nekatere pravne oblike internacionalizacije poslovanja

⇒ ZNAČILNOSTI DOBRE MEDNARODNE PRODAJNE POGODBE – Primeri iz prakse:

- Natančno opredeljena blago in cena (bistvene sestavine)

-----INCOTERMS 2010-----

- Kraj in čas dobave
- Prehod nevarnosti naključnega uničenja in poškodovanja blaga s prodajalca na kupca
- Razporeditev stroškov med stranki (prevoz, zavarovanje, carinske formalnosti, nakladanje, razkladanje ipd-) – kalkulacija cene!
- Obveznosti v zvezi z uvoznim in izvoznim carinjenjem + formalnosti
- obveznosti v zvezi s prevozom blaga
- transportno zavarovanje blaga (obseg kritja)
- Pakiranje blaga

-----INCOTERMS 2010-----

- Plačilni mehanizem – sočasnost izpolnitve (npr. L/C)
- Zavarovanje plačil
- Klavzula o reševanju sporov ---- arbitraža ali sodišče?
- Klavzula o merodajnem pravu ---- CISG

**1. januarja 2011 stopijo v veljavo
prenovljena pravila INCOTERMS 2010**

**Informacije in naročilo
ekskluzivne slovensko-angleške
izdaje pravil INCOTERMS 2010**

<http://pravniportal.gzs.si>

pravnasluzba@gzs.si

Tel.: 01 58 98 184

Gospodarska
zbornica
Slovenije
Chamber of Commerce
and Industry of Slovenia

International Chamber of Commerce
The world business organization

 Incoterms® 2010
by the International Chamber of Commerce (ICC)

**Pravila ICC za uporabo trgovinskih klavzul
v domači in mednarodni trgovini**

INCOTERMS® je registrirana blagovna znamka International Chamber of Commerce - The World Business Organization (ICC). Gospodarska zbornica Slovenije je izključna imetnica licence ICC za prevod v slovenski jezik, izdajanje, distribucijo in prodajo slovensko-angleške izdaje INCOTERMS 2010.

HVALA ZA POZORNOST!

